

BUDAPEST I. KERÜLET

**BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT**

GAZDASÁGI PROGRAM

2019-2024. ÉVEKRE

FELÉPÍTÉS ÉS CÉLRENDSZER

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
Alapelvek	7
<i>Szemléletváltás</i>	
<i>Átláthatóság</i>	
<i>Részvétel</i>	
<i>Fenntarthatóság</i>	
<i>Igazságos társadalom</i>	
<i>Akadálymentesség</i>	
<i>Egészséges környezet</i>	
<i>Sokszínűség</i>	
<i>Biztonság</i>	
Társadalmi környezet	12
Gazdasági helyzet	14
Városfejlesztés	17
Átláthatóság és hozzáférés	22
<i>Digitális átállás</i>	
Közösségi részvétel	25
Fenntarthatóság	28
<i>Klímvédelem</i>	
<i>Zöldfelületek</i>	
Egészségügy	31
Szociálpolitika	33
Kultúra	36
Turisztika	38

BEVEZETÉS

A Budavári Önkormányzat 2020-as ciklusprogramja egészen kivételes helyzetben íródik. Míg az elmúlt 5 évet globális és uniós konjunktúra jellemezte, az új típusú koronavírus őszi második hullámát látva mindenképp több lehetséges forgatókönyvre, lehetőségre kell felkészülnünk. A koronavírus második hulláma és a nyomában kialakult, illetve kialakulóban lévő gazdaságitársadalmi válság nemcsak a központi kormányzat terveit írta felül, hanem valószínűleg az önkormányzatokét is. Az I. kerület sem kivétel. Mivel a vírus és a válság következményei jelenleg nem felmérhetők, akkor járunk el felelősen, ha több lehetséges scenárióval is számolunk. A jelenlegi helyzetben természetes, hogy a költségvetést, a fejlesztési terveket és prioritásokat felülvizsgáljuk. És bár a vírus mellett a kormányzati megszorítások is akadályozzák az önkormányzatok munkáját, ennek ellenére mindent megteszünk a választási programban vállalt ígérek megvalósítása érdekében.

Számot vetünk az előző időszak örökségével, emellett bemutatjuk alapállásunkat, törekvéseinket. Budavár elmúlt két évtizedében számos olyan gyakorlat van, amin változtatni szükséges; ilyen a döntések személyes jellege, a korrupciónak teret adó működés és különösen az, hogy

az elmúlt években az önkormányzat vörös szőnyeget terített a kormányzati térfoglalás és presztízsberuházások elé – az itt élők kárára. Az elmúlt időszakban nem egy „csontváz” esett ki a szekrényből, amelyek kivizsgálása szintén elsőrendű feladat.

Az elmúlt időszakban pénzügyi szempontból kiegyensúlyozott maradt ugyan az Önkormányzat helyzete, ennek ára viszont komoly társadalmi beruházások elhanyagolása. A bevételek meghatározó részének kizárólag a külföldi turizmusra alapozása már most komoly problémát jelent.

Az önkormányzat gazdálkodása ennek ellenére stabilnak mondható – bár jelenleg a koronavírus-járvány következményei aligha beláthatók.

A COVID-19 egészségügyi, emberi, mentális, szociális, gazdasági és politikai következményei, ill. az ebből fakadó bizonytalanság jelentős változásokat, új feladatokat és kihívásokat hoznak.

A kerületben élők érdekében az önkormányzati feladatokon túlmenően kormányzati feladatokat is fel kell vállalnunk, ennek keretében elsődleges fontosságú lesz számunkra a kerületiek egészségének, munkahelyeinek védelme, a leszakadás és elszegényedés megakadályozása, már rövidtávon is. Hosszú távon pedig, a válság elmúltával egyre több figyelem fordítható a kerület fejlesztésére a kulturális, szociális és turisztikai szolgáltatásoktól a zöldfelületekig.

Alapjaiban kell megreformálni az önkormányzat működését. Olyan önkormányzati gyakorlatot tartunk követendőnek, amely nem az emberek feje fölött hozza a döntéseket, hanem az itt élők aktív, állandó bevonásával. Meggyőződésünk, hogy akinek szándékai és lépései tisztességesek, az őszintén beszélhet: a döntéseket átláthatóan és demokratikusan hozzuk, magunk mögött hagyva az elmúlt évek gyakorlatát. Nem a társadalom egyik vagy másik felét képviseljük, hanem minden embert, aki itt él, aki az I. kerületet tekinti otthonának. Szolgáltató önkormányzatot képzelünk el, amely párbeszédre törekszik az összes érintett szereplővel – a lakóktól a civil szervezeteken át egészen az ellenzékben lévő képviselőig.

A célunk igen egyszerű: hogy az I. kerületben lakó emberek jobban éljenek, a kerületben dolgozók, illetve az ide látogató turisták pedig jobb minőségű szolgáltatásokat kapjanak. Kiemelten fontos cél a kerület európai mércével mérve is kivételes történelmi, építészeti, kulturális szellemi gazdagságnak fenntartása; a zöldterületek védelme, minőségének fenntartása, javítása, bővítése, illetve a klímaváltozás elleni küzdelem.

Várható, hogy a kialakuló gazdasági válság miatt a program megvalósítása nehezebb lesz – ezzel számolva kell reális terveket készíteni. Kevésbé valószínű, hogy a gazdaság gyors növekedési pályára tud állni, vagy akár, hogy a gazdasági visszaesés szerényebb mértékű lesz. Valószínűbb forgatókönyv a súlyos hazai gazdasági

visszaesés, többéves recesszió; illetve, hogy a kormányzat kihasználja politikai/jogi/gazdasági erejét az önkormányzatokkal szemben. Amennyiben a hétéves EU költségvetésből, ill. a poszt-COVID időszakra szóló európai helyreállítási terv által biztosított összegekből közvetlenül részesülhetnek az önkormányzatok, ez alapjaiban javíthatja az önkormányzatok lehetőségeit ebben a ciklusban.

ALAPELVEK

Szemléletváltás

A jól működő, hatékony és ügyfélbarát, az itt élők bevonására épülő, szolgáltató önkormányzat alapcélkitűzése a partnerség és az átláthatóság. Párbeszédre törekszünk egyénekekkel, civil szervezetekkel és a helyi hagyományőrző egyesületekkel, a szomszédos kerületekkel és a Fővárossal – velük szoros együttműködésben képzeljük el a következő éveket. A helyi közösséggel és a főváros szabadon megválasztott önkormányzataival kiállunk az önkormányzatiság és a decentralizáció mellett. Egyenrangú felek közötti partnerségre törekszünk a kormányzattal.

Átláthatóság

Az Önkormányzat a helyi közélet kiemelt szereplője, ezért működése, a közpénzekkel és a közvagyonnal való gazdálkodása a legteljesebb mértékben átlátható kell, hogy legyen a nyilvánosság számára. Célunk, hogy megteremtsük azokat a mindenki számára hozzáférhető felületeket és lehetőségeket, amelyek biztosítják, hogy az emberek minden közérdekű információhoz hozzájuthassanak.

Részvétel

A részvételi demokrácia a legmodernebb kor egyik legfontosabb társadalmi innovációja; az önrendelkezés további feltétele, az önkormányzatiság kiterjesztése. Hiszünk abban, hogy a kerületben élők tudásának bevonásával jobb minőségű döntések születhetnek, amelyeket a résztvevők magukénak tekinthetnek - ezért a részvétel jogának biztosítása mindannyiunk érdeke. Mindezt figyelembe véve, az állampolgári szerepvállalásnak a lehető legtöbb területen kiterjedt és érdemi teret adunk.

Fenntarthatóság

A Föld erőforrásaiból jelenleg jóval többet használunk fel, mint ami újra tud termelődni. Ez a pazarló és felelőtlen gyakorlat a globális klímakatasztrófa felé sodorja a világot. A jövő generációi iránti felelősségünk, hogy olyan működést alakítsunk ki és olyan életvitelre hívjuk a kerület lakosságát, amely fenntartható módon gazdálkodik az erőforrásokkal. Emellett a klímaváltozásra való felkészülés, a hátrányos hatásokat és az értelmetlen pazarlást csökkentő, körkörös gazdaság támogatása elsőrendű feladatunk.

A környezeti fenntarthatóság mellett nem felejtkezhetünk el a gazdasági és társadalmi fenntarthatóságról sem. A kerület jelenlegi gazdasági modellje, ami kizárólag a turistákra épül, nem fenntartható, nem garantálja

a hosszú távú pénzügyi stabilitást. A társadalmi fenntarthatóság legfontosabb indikátora, hogy egy kerület mennyire vonzó a fiatal családok számára. Jelenleg kerületünk továbbra is elöregedő, ezért számos területen mérvadó beavatkozást tervezünk.

Igazságos társadalom

A Budai Vár mindenkié, aki itt él és dolgozik, a fiataloké, az idősebbeké – és azoké is, akik idelátogatnak.

A kerületben élők és dolgozók büszkék a Vár történelmi örökségére. Kiemelten fontos a kivételes történelmi, építészeti, kulturális és szellemi gazdagság fenntartása, az örökségvédelem, a zöldterületek védelme, és a kerület minőségének fenntartása, javítása és fejlesztése. A Vár nem kormányzati negyed, hanem színes és élhető városrész kell legyen, amely szolgáltatásaival mindenkinek a rendelkezésére áll.

Akadálymentesség

A múltban az épített környezetünk, életritmusunk, szolgáltatásaink kialakításakor nem számoltak a fogyatékkal élő és hátrányokkal küzdő embertársainkkal. Misszióknak tekintjük, hogy minden területen megteremtsük az akadálymentességet, és figyelemmel legyünk a fogyatékkal élő, az idős vagy meggyengült egészségű embertársainkra.

Együttműködés

Kerületünk a főváros közepén helyezkedik el, területének kiemelkedően magas százaléka van fővárosi vagy állami tulajdonban és/vagy kezelésben. A jogi és fizikai meghatározottság mellett nem elhanyagolható tényező az sem, hogy a Budai Várat, a Lánchidat, Gellérthegyet és még számos nevezetességünket mindenki magáénak érzi. Mindezek miatt minden érdekelt szereplővel együttműködésre törekszünk, a szomszédos kerületek mellett, kiemelten a Fővárosi Önkormányzattal, a Várkapitánysággal és az Európai Unió intézményeivel. Célunk olyan folyamatokban való részvétel, illetve ezek elindítása, mint például az éghajlatvédelem, a közlekedésfejlesztés, a lakhatási biztonság, amelyek hatása és jelentősége kerületünkön túlnyúlik, de közvetlen előnyöket hoz az itt élők számára.

Egészséges környezet

Az egészség nemcsak az egyén biológiai tulajdonságaiból és személyes életviteléből fakad, hanem a környezeti minőség is alapvetően befolyásolja. Ma Budapesten átlagosan 6 évvel rövidebb ideig élünk, mint a hasonló adottságokkal rendelkezők Bécsben; ennek oka leginkább a légszennyezés, a zajszennyezés és a stressz. Az egészséges levegő és ivóvíz mellett az egészséges életmódot lehetővé tevő és támogató társadalmi környezet megteremtése közös felelősségünk.

Sokszínűség

Adottság a kerületben élők társadalmi, vallási és kulturális sokszínűsége, ahogyan az épített örökségünk is számos korszak nyomát idézi. A 2019. évi választáson nyertes koalíció maga is számos ideológiai és szakpolitikai attitűdöt jelenít meg. A sokszínűséget tehát értéként és lehetőségként határozzuk meg.

Biztonság

Az I. kerület közbiztonsági szempontból a főváros legbiztonságosabb kerülete. Arra törekszünk, hogy emellett az egzisztenciális-szociális biztonság és az ellátás biztonsága szempontjából is kimagasló szintet biztosítsunk. Éppen ezért a kiszolgáltatottabb társadalmi csoportok: kisgyermeket nevelők, egyedülálló szülők, bántalmazott nők és gyermekek, 50 évnél idősebb munkanélküliek, idősek, krónikus betegek és fogyatékkal élők számára is biztonságot kívánunk teremteni, a kormányzati védőháló hiányából fakadó veszélyeket csökkenteni.

TÁRSADALMI KÖRNYEZET

Az elmúlt évek Magyarország számára szokatlan gazdasági lehetőséget hoztak: az európai konjunktúraciklus és az uniós támogatások lehetővé tették volna, hogy hazánk, és benne Budapest komoly fejlődésen menjen keresztül. Ezeket a lehetőségeket a legkevésbé sem sikerült kihasználni: a GDP régiós átlag alatti növekedése mellett egy gyorsan romló minőségű demokrácia, leépülő egészségügyi és oktatási rendszer, és a társadalmi mobilitás gyengítése jellemzi a kormány működését. Ebben az állapotban érte az országot a koronavírus és a nyomában kialakuló gazdasági-társadalmi válság, amelynek következményeit társadalmidemográfiai szinten is kezelni kell.

Budavár helyzete speciális a budapesti kerületek sorában: Soroksárt követően a második legkisebb lakosságszámmal rendelkező kerület vagyunk, területarányosan pedig Budavár a negyedik legkisebb kerület a belvárosi kerületek után. A lakosságszám tekintetében elmondhatjuk, hogy a kétezres évek közepétől megállt a folyamatos csökkenés trendje, de a fiatal családok számára továbbra sem elég vonzó a kerület. Kiemelkedően magas az idősek

aránya, a kerületben élők közel 23%-a nyugdíjas korú, miközben a 18 év alattiak alig 16%-ot tesznek ki. Szükség van ezért a generációk közötti párbeszéd erősítésére.

Budapest I. kerülete „elit kerület” abból a szempontból, hogy az itt élők gazdasági, iskolázottsági, egészségügyi helyzete jóval meghaladja az országos és budapesti átlagot. Ez olyan adottság, amire erőforrásként tekintünk. Emellett azonban az egész fővárost sújtó lakhatási szegénység és ennek kísérőjelenségei megjelennek kerületünkben is, az energiaszegénység, a magán-egészségügyi és idősellátásból való kirekesztődés valamint a jövedelmi alapú oktatási szegregáció jelentős probléma. A dzsentrifikáció jelei mellett az elszegényedés is tapasztalható.

Az elkövetkező időszakban kiemelt cél a kerületi állandó lakosok számának emelése. Emellett célunk megőrizni a kerület előnyös adottságait társadalmi-demográfiai tekintetben, gondolva itt például a kiemelkedően jó közbiztonságra, a magas iskolázottsági arányra, a jó munkaerőpiaci és egészségügyi helyzetre, és arra, hogy a szegénység érdemben ne növekedjen a jelenlegi gazdasági válság ellenére sem.

GAZDASÁGI HELYZET

A Budavári Önkormányzat kiszámítható, érthető költségvetést tervez, hiszen számunkra a legfontosabb, hogy az adófizetők pénzének elköltése átlátható és hatékony legyen. A kerületi lakosok nyomon követhetik a költségvetési számokat, melyeket nyilvánossá teszünk lakosságbarát, vizualizációs formában.

A Budavári Önkormányzat az elmúlt években költségvetését főként bázis alapon tervezte, és nem fordított elég figyelmet és támogatást a kerület lakosságának közszolgáltatási igényeire. Bevételeinek forrását főként a turizmusra helyezte, és annak ellenére, hogy pénzügyileg stabil működést hagyott a kerületre, a pandémia megjelenése és a kormányzati forráselvonások a költségvetési számok újratervezését igényelte már ebben az évben.

A jövőben nem bázis alapú költségvetést tervezünk; a pénzek elosztásáról a választási programban kínált prioritások alapján fogunk dönteni. A Budavári Önkormányzatnak immáron fontos, hogy a jövőben mindenki számára közlétegye, hogy a teljes

költségvetésből milyen arányt képviselnek a szociális védelemre, az egészséges környezet megteremtésére, a kultúrára, a közösségi létesítményekre, gazdasági ügyekre, egészségügyre, közrendközbiztonság védelemre fordított közpénzek, melyek elköltése a lakosság közvetlen érdekeit szolgálják a jövőben.

Kiemelt cél a turizmusból származó bevételekre és vállalkozásokra épített gazdaság számára új, a kerületi városszövetbe és társadalmi környezetbe illeszkedő irányok keresése. Hiszünk abban, hogy a kreatív és innovatív vállalkozói aktivitás jól tud működni ott, ahol az Önkormányzat kiszámítható és támogató jogszabályi és gazdálkodási környezetet teremt. Mindennek alapja a világhírű épített környezet mellett, a nagy lehetőségeket rejtő zöldfelületi rendszer, illetve az eddig kiaknázatlan helyiséggazdálkodási és közterületi adottságok tervszerű és felelős használata.

Bérlakás Programot és energiahatékonysági korszerűsítési programot indítunk a kerület lakói számára, hiszen a lakhatási válság mérséklésének ez a leghatékonyabb eszköze. Részvételi költségvetési tervezést vezetünk be egy meghatározott összeg erejéig, hogy a lakosság is részt vegyen annak meghatározásában, hogy hol és mikor milyen fejlesztéseket indítsunk. Vagyongazdálkodási tervet készítünk, amelyben áttekintjük az önkormányzati tulajdonú ingatlanállományt és tervszerű fejlesztésre és hasznosításra állítunk fel prioritásokat.

Pénzügyileg támogatjuk a civil szervezeteket, amelyek hozzájárulnak a közösségi élet minél szélesebb körben való kiterjesztéséhez és az önkormányzati szolgáltatásrendszert kiegészítő kínálatot nyújtanak. Több pénzt költünk a jövőben szociális területekre, zöldebb és élhetőbb környezetre, védelemre, egészségügyre, kultúrára. A közpénzek elköltésének átláthatósága érdekében Controlling-Monitoring szervezeti egység létrehozását tervezzük, melynek feladata a tervezett tendenciák alakulásának, a közpénzek elköltésének nyomon követése lesz, ezzel biztosítva az átláthatóságot.

VÁROSFEJLESZTÉS

A városfejlesztés a sokrétű városi funkció-rendszer hatékony működtetését szolgáló épített infrastruktúra tervszerű alakítása. A jól működő városfejlesztés egyrészt reagál a társadalmi igényekre, beruházásokkal – vagy éppen azok hiányával – kielégítve azokat, másrészt előremutató szemléletével megváltozott igényeket generál, új használatot hív be.

A Budavári Önkormányzat korábban a fejlesztések során leginkább a műemléki jelleg vagy környezet megőrzésére, illetve visszaállítására koncentrált. A kerületbe, kiemelten a Várba érkező 5-7 millió turista számára vonzó látványt nyújtó épületállomány és közterületek azonban nem alkalmasak arra, hogy kiszolgálják az itt élő, itt dolgozó vagy ide érkező emberek használati igényeit. Az épületek külső rekonstrukciója mellett elmaradt a lakásállomány korszerűsítése, ennek költségeit teljesen a lakosságra terhelte az önkormányzat.

A Nemzeti Hauszmann Program és a hozzá kapcsolódó, a kerületi és szakági szabályzatokat figyelmen kívül hagyó kiemelt beruházások sorozata erőteljes – esetenként durva – beavatkozást jelent a kerület közérdekű fejlesztésébe. Alapvető gond, hogy az óriási

közpénzráfordítással alakuló program fokozatosan Palotanegyedet hozna létre szinte az egész Várból, egyértelműen a Polgár város rovására, lakói sérelmére és kárára; súlyosan korlátozva elsősorban a Várnegyed és közvetlen környéke jövőbe mutató, organikus fejlődését, tovább mélyítve a szakadékot a Vár és a körülvevő városi szövet között.

A kevés kiemelt helyre koncentrált önkormányzati és kormányzati fejlesztés túlturistasodással (overtourism) járt a kerület, különösen a Vár kiemelt pontjain, miközben a szlömösödés egyes jelenségeit idézte elő más kerületrészekben. Az elmaradt műszaki és szociális infrastruktúra-fejlesztés miatt a családok széles rétege számára a kerület nem nyújt vonzó lakhatási feltételeket.

A koronavírus-világjárvány az elmúlt hónapokban megmutatta a kerület gazdasági sérülékenységét, a vendégforgalom drasztikusan lecsökkent, ami egyaránt veszélyezteti a kiskereskedelmi, egészségügyi és vendéglátó vállalkozásokat. A járványhelyzet hatásai tehát a következő évek kerületi fejlesztési irányait is érintik.

Budapest és Budavár önkormányzata számára alapvető és meghatározó Európa politikai, gazdasági és kulturális értékrendje, városhálózata. Az önkormányzatiság és a városi polgárság szabadságjogai, a kereskedelem, az oktatás, a szociális, vallási és civil hagyományok és szervezetek kialakulása,

építészeti arculata tükrözik a kerület évszázados európai tradícióit és a város európai gyökereit.

A történelmi városmagban a műemléki helyreállítás kiemelt jelentőséggel bír, és felelősségünk az ország egyik legfontosabb történelmi városnegyede épített örökségének megőrzése, de a XXI. században nem lehet mindez a fejlesztések egyetlen iránya. Nem tartható tovább az a szemlélet, amely szembeállítja egymással az akadálymentesítés, az energiahatékonyság és a műemlékvédelem szempontjait.

Önálló, értékes és értékteremtő városi funkcióként kezeljük a zöldfelületeket. Jogszabályi védelemmel biztosítjuk az élő környezet zavartalan fejlődését. Számunkra a fejlesztés nemcsak építkezést jelenthet – a klímatudatos városfejlesztés egyik alappillére a „nemépítkezés” szemlélet, a „zölden hagyott” vagy funkcióváltással zöldfelületté alakított területek mennyiségének növelése és minőségének javítása.

Hiszünk abban, hogy a közösség által használt épületek, építmények és közterületek fejlesztése legjobban részvételi folyamatban újítható meg, amelyben a használók ismeretanyagát és igényeit feltérképezve, döntéseiket figyelembe véve születnek meg a tervek és zajlik a kivitelezés.

Azok a társadalmi és környezeti nagyvárosi kihívások, mint a levegőszennyezettség vagy a fenntartható közlekedés

Budapestet is sok esetben váltásra kényszerítik. A főváros közepén, a történelmi városmagban elhelyezkedő I. kerület nem vonhatja ki magát az egész várost érintő folyamatokból. Mind a gazdaságban, mind a városi szolgáltatásokban, a városi környezet megújításában ezért a következő időszak feladata a környezetkímélő, erőforráshatékony zöld átállás, a technológiai fejlődés és az innováció adta lehetőségek minél jobb kihasználása. Mindez annak érdekében, hogy egy egészségesebb városi környezetben csökkentsük a gazdaság és társadalom sérülékenységet, korszerű szolgáltatásokkal a lehető legjobb feltételeket teremtsük meg a városlakók életminőségének növeléséhez, a közösségek, vállalkozások mindennapi működéséhez. A Kerületi Építési Szabályzat, valamint az Integrált Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálatával is ennek útját jelöljük ki.

Kiemelt célunk a korszerűtlen épületállomány energiahatékonsági korszerűsítése. Ennek során az elavult szerkezetek és épületgépészeti rendszerek megújítása és a XXI. századi használati igények kielégítése a belső térszerkezetek újragondolásával. A műemléki környezet és a műemléképületek korszerűsítése többlet ráfordítást igényel, ezért az önkormányzat és a használók mellett, közvetlen uniós források bevonását is tervezzük. Az energiapazarló épületállomány az elavult fűtési rendszerek miatt nemcsak a kerületi levegőszennyezést növeli drasztikusan, hanem a lakók és használók rezsiköltségeit is.

Az energiahatékonysági korszerűsítés által az energiaszegénység is csökkenni fog.

A közterületeink újrafelosztására van szükség, amelyben az autók által használt és elfoglalt területek dominanciája helyett a gyalogos és környezetbarát közlekedés, a zöldfelületek és a rekreáció területei kapnak előnyt. Ennek érdekében együttműködünk a fővárosi önkormányzattal a korszerű városi közlekedésfejlesztési folyamatokban és a lakossági szolgáltatások és funkcióbővítés erősítésével ellensúlyozzuk a Nemzeti Hauszmann Program jelentette hátrányos hangsúlyeltolódásokat.

ÁTLÁTHATÓSÁG ÉS HOZZÁFÉRÉS

A demokrácia alapja a részvétel, a részvétel alapja pedig az átláthatóság és a hozzáférés. Csak akkor beszélhetünk érdemi részvételről, és így valódi demokratikus működésről, ha a polgárok hozzáférnek a számukra fontos információkhoz, beleláthatnak az életüket meghatározó döntések hátterébe. Immáron 30 éves a magyar önkormányzatiság, amely a helyi közösségek önrendelkezésének legfontosabb terepe.

Bár az elmúlt tíz évben ennek folyamatos és tervszerű leépítését láthatjuk (pl. az Alaptörvényből kikerült az önkormányzatiság, mint alapelv), mi továbbra is hisszük, hogy mindez nemcsak alapjog, hanem az önkormányzatok ismerik legjobban a helyi sajátosságokat és ezért leginkább hatékonyan az önálló önkormányzatok tudják kezelni és kielégíteni a helyi igényeket.

Az elmúlt ciklusokra mindez nem volt jellemző. Az önkormányzat működését egyfajta – a polgármester személyére összpontosító – erős centralizáció határozta meg. A képviselők, a bizottságok, a civilek és az I. kerületi lakosok nehezen

vagy egyáltalán nem kaptak betekintést az önkormányzati működésébe, nem láthattak rá a döntések hátterére.

Ennek véget vetettünk. Teljes körű átláthatósági rendeletet alkottunk. Szemben a korábbi gyakorlattal, az önkormányzati szerződéseket nyilvánossá tesszük. A polgármester és a kerületi képviselők vagyonyilatkozatát és képviselői beszámolóját nyilvánosságra hoztuk, hozzáférhetővé tettük. Zajlik a munka, hogy átvilágítsuk az elmúlt 10 év közbeszerzéseit. A képviselőtestületi üléseket online közvetítjük, a testületi ülésekről készült videókat közzétesszük.

A kerületi civil szervezeteket állandó meghívottként várjuk a testületi és bizottsági ülésekre, valamint a kerületi ügyeket tárgyaló tematikus konzultációkra. A jelentősebb közterületeink átalakítását az itt élőkkel közös tervezésben (részvételi tervezés) valósítjuk meg. Folyik a munka a részvételi költségvetés előkészítésére, így az önkormányzati költségvetés egy részének felhasználásáról a helyben élők demokratikusan, nyílt vitákat követően dönthetnek.

Kiemelt hangsúlyt fektetünk arra, hogy ne csak az információkhoz, hanem a szolgáltatásokhoz való hozzáférést is mindenki számára biztosítsuk, ami az ügyintézés hatékonysága mellett a minőségi oktatást, egészségügyi és szociális ellátást is jelenti.

Tájékoztatás, informatikai fejlesztések és digitális átállás

A Várnegyedből propagandaújság helyett, egy informatív és tárgyilagos kerületi újságot csináltunk. Ügyfélbarát honlapot hozunk létre, amelyre strukturáltan, könnyen kereshető formában töltjük fel az információkat. A honlap fejlesztését széleskörű kutatás előzte meg, amelybe nem csak a hivatal, de a kerületben élők is bevonásra kerültek, a különböző igények egyértelmű felmérése érdekében.

A tájékozási, részvételi lehetőségek növelése érdekében célunk a sávszélesítés és a közterületek Wi-Fi ellátottsági szintjének emelése. A kerület egyes részein a sávszélesség nem megfelelő minőségű. A jelenleg rendelkezésre álló technológia mellett a kerületben elérhetővé tesszük az optikai kábel széleskörű lefektetését, amely akár 2 gigabites sávszélességet is képes biztosítani. Biztosítjuk a kerület megfelelő mértékű internetes lefedettségét. Megfelelő sávszélesség mellett megoldható egyes szabadtéri felületek Wi-Fivel történő lefedése (Vérmező, Tabán, Gellért-hegy).

A ciklus alatt a kerületi választópolgárok aktív és tudatos részvételére számítunk. Számos korszerűsítéssel tovább fogjuk növelni az átláthatóságot, a hozzáférés és a részvétel lehetőségeit az itt élők és dolgozók számára.

KÖZÖSSÉGI RÉSZVÉTEL

A 21. századi társadalomépítés szemléletét képviselő új önkormányzatiság nemzetközi paradigmaváltásának egyik alappillére a közösségi részvétel. A 2019-es választáson nyertes koalíció a Fővárosi Önkormányzattal együttműködve alapértéknek tartja az apolitikus, alulreprezentált, és kisebbségi értékeket megjelenítő állampolgárok bevonását a közügyekbe. A társadalmi sokszínűség, az önrendelkezési és önvezetési képességek érvényesítésének támogatása alapvető feltétele annak, hogy a parlamenti demokrácián túl a demokratikus gyakorlatok a részvételiség által megújuljanak. A Budavári Önkormányzat a közösségi részvétel fejlődésének biztosítása által minden kerületben élő ember önkormányzata kíván lenni.

A Budavári Önkormányzat korábbi közösségi bevonását döntően a reflexivitásra építette. Kezdeményezőként és irányítóként keretezte tevékenységeit, jellemzően reprezentációs gyakorlatokra épített, és elsődlegesen a pártpolitikai szimpatizáns állampolgárokat szólította meg. A kerület öregedési trendjét fokozta, hogy elsősorban az idősebb korosztályokra épített. Ennek

is köszönhető, hogy 2013-ban elnyerte az idősbárát önkormányzat címet.

A trendeknek megfelelően 2016-tól megkezdődtek környezetvédelmi tevékenységei is, és kapcsolódott a klímabárát települések sorához. Ennek a munkának eredményeire építhetünk, továbbra is fontos lépéseket téve az idősebb korosztály felé, és a környezetvédelem irányába. Azonban tevékenységeinkben a fiatalabb generációk bevonására, és innovatív jelenlétére is nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni. Az Önkormányzat ernyőszervezeti működéssel, projekt szemléletű együttműködésekkel támogatja a lakossági kezdeményezéseket, és párbeszéd alapú tevékenységekre épít választásakor meghirdetett politikai programjának megvalósítása érdekében. A közösségi részvétel jó gyakorlatainak kialakítása fontos feladatunk.

Kerületünk a különböző korosztályokra odafigyelő, együttműködésekben alapuló, nyitott és áttekinthető önkormányzat, ezért az egyenlő hozzáférés horizontális szempontot szem előtt tartva minőségi közösségi részvételt támogató kínálattal, irányadó projektekkel, a helyi civil és állampolgári kezdeményezések és szereplők felkarolásával, valamint ezen kezdeményezések hálózatba szervezésével, erősítésével és finanszírozásával kívánjuk elérni.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a szubszidiaritás elvének megvalósulását segítsük, és a lakossági

szempontokat megjelenítő együttműködő döntéshozatalnak elkötelezett koalíciós munkával a nyitott önkormányzatiság feltételeit megvalósítsuk. Az átláthatóság, aktív kommunikációs platformok, dinamikus együttműködések, állampolgári kezdeményezések befogadásával és lakossági munkacsoportok támogatásával a kerületünkben élők sokszínűségét működésünk alapjává tehetjük. Ennek érdekében közösségi részvételt támogató kezdeményezéseink – a közösségi kerttől az idősügyi tanácson át a civil központig – egy eleven, minden generációt bevonó közösségi élet kibontakozását segítik. A meglévő értékeken túl a városi életet megújító, az elidegenedettséget, és az antiszociális hozzáállást felszámoló kezdeményezések támogatását is megvalósíthatjuk. Ennek érdekében új tartalommal működő kihasználatlan önkormányzati terek tölthetőek meg élettel, és ezekben a kezdeményezésekben az Önkormányzat gazdaságilag is jól indokolható szervezeti és irányítási struktúrát alakíthat ki.

FENNTARTHATÓSÁG

A környezetvédelem minden demokratikus intézmény kötelessége. A 2019. november 28-i ülésen a képviselő-testület kihirdette a klímavészhelyzetet, és ezzel elindította a környezetvédelmi irányelvek szigorúbb megjelenítését a kerületben. Azonban ez nem jár együtt a fogyasztói társadalomban kialakult gyakorlatok automatikus megváltoztatásával: az olajalapú gazdasági rendszer átalakítása világszerte elégtelenül és lassan történik. Az egyéni és lokális felelősség hangsúlyozása azonban elterelheti a figyelmet a rendszerszintű felelősségvállalásról, és a szennyezést okozó globális összefüggésekről. A 2019-es választáson nyertes koalíció a Fővárosi Önkormányzattal összhangban alapértéknek tartja a klímavédelem szempontjait és zöld város irányelveit, és ennek érdekében globális összefogáson alapuló lokális lépéseket tesz. Mindez annak érdekében, hogy egy egészségesebb városi környezetben csökkentsük a gazdaság és társadalom sérülékenységét, korszerű szolgáltatásokkal a lehető legjobb feltételeket teremtsük meg a városlakók életminőségének növeléséhez, a közösségek, vállalkozások mindennapi működéséhez.

A Budavári Önkormányzatban 2016-tól megkezdődtek a környezetvédelmi tevékenységek is, és az Önkormányzat kapcsolódott a klímabarát települések sorához.

Ennek a munkának eredményeire építhetünk, továbbra is fontos lépéseket téve a klímavédelem érdekében.

A Budavári Önkormányzat 2019-ben felülvizsgálja klímavédelmi stratégia munkaanyagát, elindítja a SECAP (Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv) szakértői elkészítését az Önkormányzat belső szakértőinek és döntéshozóinak együttműködésével és a kerületi közösség bevonásával. A klímavédő önkormányzatok nemzetközi hálózatához, a Covenant of Mayors szövetséghez ennek a munkának köszönhetően csatlakozik 2021-ben. Ennek megfelelően a korábbi 5%-os vállalás helyett a kerületben 2030-ig az üvegházhatású gázok kibocsájtását 40%-kal csökkenti, és az adaptációs és mitigációs terveknek megfelelő intézkedésekkel a klímavészhelyzet megfékezése érdekében mindent elkövet.

A klímavédelem csak akkor lehetséges, ha egyre több ember érti meg ennek jelentőségét. A környezettudatos szemlélet kialakítása és a szakértői döntések lakossági támogatottságú megvalósítása érdekében elsődleges szerepe van a lakosság szemléletformálásának. Ennek érdekében a közösségi részvétel egyik fő területe a klímavédelem.

A gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság szempontrendszerének nemcsak a zöldfelületek

kezelésében vagy a hulladékgazdálkodásban kell megjelennie, hanem a kerületi önkormányzat valamennyi döntésében. Ezen a téren a legnagyobb kihívás a kerület városközponti elhelyezkedése és műemléki jellege; így a fővárosi közlekedési folyamatokban és fejlesztésekben való részvétellel párhuzamosan kell megoldásokat találnunk a megújuló energia felhasználásra és klímavédelmi céljaink teljesítésére. Ez a sajátos helyzet rendszerszintű együttműködést kíván.

Rendszeres kérdőívekkel, lakossági műhelymunkákkal, lakossági és szakértői együttműködések kialakításával, munkacsoportok felkarolásával, szemléletformáló akciókkal, a komposztálás, városi kertészet, rövidárlánc fogalmának bevezetésével, a hulladékkezelés fejlesztésével, és közösségi, gyalogos és kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével támogatjuk a lakók részvételét a klímavédelemben. A zöld infrastruktúra jogszabályi védelme elsődleges számunkra, a kataszterek felállításával és folyamatos karbantartásával a fővárosi folyamatokat is segítjük. A kerület energiahatékonysági felülvizsgálatának szempontjainak megfelelően, uniós pályázati forrásokkal tervezzük, hogy az Önkormányzat intézményeit és bérlakás-állományát klímavédelmi szempontokból megújítjuk és zöldberuházásokkal bővítjük a kerületünket. A zöld város irányelveinek megvalósítása érdekében az Önkormányzat gazdaságilag is jól indokolható szervezeti és irányítási struktúrát alakít ki, számítva a lakosság és az innovatív vállalkozókkal való együttműködésekre is.

EGÉSZSÉGÜGY

A kerület korfája különösen fontossá teszi a jó minőségű és mindenki által hozzáférhető egészségügyi ellátásokat. A jelenlegi politikai vezetés elkötelezett az egészségügyi ellátások fejlesztésében, így a korábban megkezdett korszerűsítéseket tovább kívánjuk folytatni.

A Fővárosi Önkormányzat Egészséges Budapest programjának segítségével már a 2020. évben több mint 600 millió forint fejlesztési támogatásban részesültünk.

Az I. kerületi lakosság az Önkormányzati Tv. alapján kötelezően ellátandó egészségügyi alapellátását a Budavári Önkormányzat Egészségügyi Szakszolgálat biztosítja. A Budavári Egészségügyi Szolgálat NEAK és önkormányzati közös finanszírozású egészségügyi szolgáltató. A szakrendelő jelenleg is a kötelezően előírt ellátásnál többet kínál a kerületi lakosok számára, és ezt az ellátást nem csak megtartani kívánjuk, hanem további bővítéseket is tervezünk.

Az önkormányzat saját forrásai mellett az Egészséges Budapest Program kereteit is felhasználva hosszútávú fejlesztéseket tervezünk. A kerületi szakrendelő felújításának, korszerűsítésének folytatása mellett

a háziorvosi és fogorvosi rendelőink folyamatos megújítását, fejlesztését is megkezdjük.

Ezek a fejlesztések épületfelújítást és eszközpark fejlesztést (orvostechnológiai, info-kommunikációs, épületgépészeti) egyaránt jelentenek. Átvilágítjuk a háziorvosi rendszer működését és megvizsgáljuk racionalizálásának lehetőségeit más fővárosi kerületekkel közösen.

Kifejezetten nagy hangsúlyt helyezünk az egészség megőrzését és a betegségek megelőzését célzó programok, szűrések bővítésére. Kiterjesztjük a kerületi oltási támogatási rendszert egyrészt a drága oltóanyagok árának átvállalásával, másrészt oltási kampányok, oltónapok szervezésével. Növeljük a fekvőbeteg ellátás minőségi hozzájárását is, a Szent Ferenc és az Irgalmasrendi Kórházakkal való bővülő együttműködéssel.

Az infrastruktúra mellett kiemelten fontosnak tartjuk az egészségügyi dolgozók megbecsülését, létszámuk megtartását illetve növelését. Ezt szolgálati lakásjuttatási rendszerrel és egészségmegőrzési programmal segíti a kerületi önkormányzat.

SZOCIÁLPOLITIKA

A szociális ellátás egyik legfontosabb célja, hogy olyan humánszolgáltatást nyújtson, amivel az igénybe vevők elégedettek. A Budavári Önkormányzat szociálpolitikáját a megelégedettség elvén túl meghatározza a hatásosság elve, az átjárhatóság elve, a kapcsolatrendszer orientáltság elve, és a költséghatékonyság elve. Ezek által olyan értékek megjelenését biztosíthatjuk egy komplex ellátórendszer keretében, ami az anyagi segítségnyújtáson túl mentálhigiénés és preventív szolgáltatói szerepet is betölt a különböző életkorú és helyzetű első kerületiek számára.

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat közigazgatási területén élő, szociális helyzetük, egészségi állapotuk és idős koruk miatt rászoruló lakosok részére a szükségleteiknek megfelelő önkormányzati alapszolgáltatást biztosít, ehhez megfelelő infrastruktúrával. A Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Szociális és Gyermejjóléti Szolgáltatási Központ a feladatait a székhelyén és öt telephelyen szociális szolgáltatóként látja el. A közművelődési feladatok ellátása a Szolgáltatási Központ Könyvtárán keresztül történik. Az ellátásokat az egyéni igények tiszteletben tartásával alakítjuk ki, ezek az esélyegyenlőség

keretében ingyenesen, illetve szociális helyzettől függően vehetők igénybe.

Az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy az ellátórendszert az egyéni problémák komplexitásának függvényében, a problémákhoz legközelebb és sokoldalú megoldást kínálva alakítsa ki. A minőségi szolgáltatás az egyes szociális szolgáltatások közötti átjárhatóság nehézkességének csökkentése, a szolgáltatást nyújtó fenntartók adminisztratív eljárásainak egyszerűsítése, és a kapacitáshiányok mérséklése útján érhető el.

Intézményeink célja a segítségnyújtás a problémák megoldásában, krízishelyzetek megelőzésében és kezelésében, a lelki (mentális) egészség megtartásában, annak támogatásában. Idősek, egyedül élő személyek, családok és gyermekes családok számára olyan egyéni, csoportos és közösségi szolgáltatások és programok biztosítása, amelyek preventív módon hatnak, vagy célzottan a problémák csökkentésére, vagy megszüntetésére irányulnak. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségét. Célja, hogy lehetőség szerint a gyermek veszélyeztetettsége megszűnjön és a vérszerinti családjában biztonságban nevelkedjen. A magas színvonalú bölcsődei és óvodai ellátásnak kiemelt szerepe van a gyermekek biztonságos

és fejlesztő nevelésében. A napjainkban megnövekedett számú, egyéni figyelemre vagy speciális fejlesztésre szoruló gyermekek (pl. SNI, BTM stb.) ellátását a meglévő intézményhálózat fejlesztésével és kiegészítő szolgáltatások szervezésével tervezzük ellátni.

Az önkormányzatokra átruházott feladatkörök finanszírozása általában nincs összhangban a feladatok költségigényével. Éppen ezért a költség/hatékonyság, és külső források bevonhatósága alapján stratégiai tervezésre van szükség éves szinten. A jó minőségű szociális ellátások biztosítása érdekében az önkormányzati éves költségvetés meghatározott részét a szegénység felszámolására, a szociális ellátás fenntartására és fejlesztésére, a lakosság jólétének támogatására kell fordítania. Az I. kerületi szociális ellátás fejlesztése új infrastruktúrák kialakításával (pl. bántalmazott nőknek védett ház, krízisotthon, idősek otthona), újító projektekkel (pl. ingyenes vagy kedvezményes gyermekfelügyelet biztosítása, idősek és családok közötti együttműködés koordinálása) valósítható meg. Terveink között szerepel egy önkormányzati tulajdonú időotthon építése, amely a magas szintű ellátás mellett azt is biztosítja, hogy a kerületi gondozottak ne szakadjanak ki a kerületből, kapcsolati rendszerükből. Az infrastrukturális fejlesztések mellett kiemelt szerepet kapnak a prevenciós és mentálhigiénés programok, és munkatársi továbbképzések.

KULTÚRA

A kulturális terület az önkormányzatiság kifejezésének különleges módja. A 2019-es választáson nyertes koalíció prioritásként kezeli, hogy a kulturális önkifejezés és sokszínűség alapvető állampolgári igény, ezért a kulturális területet egy önálló, fejlesztési szempontból egységes, tiszta profilú fejezetnek tekinti.

A Budavári Önkormányzat korábbi kulturális beavatkozásai döntően az idősebb korosztályokat célozták meg és számos reprezentatív eseménnyel fejezték ki az önkormányzati kulturális politika súlypontjait. Választási programunkban több olyan beavatkozási területet is azonosítottunk, amelyek fejlesztési igénnyel bírnak, hiányoznak, vagy szétszórtan vannak jelen a kerület életében. Ezek megjelenítése és egységbe szervezése indokolja a kulturális terület önálló megjelenését a programban. Kerületünk a különböző korosztályokra odafigyelő, együttműködésekben alapuló, nyitott és áttekinthető önkormányzat, ezért az egyenlő hozzáférés horizontális szempontot szem előtt tartva minőségi kulturális kínálattal, irányadó projektekkel, a helyi kulturális kezdeményezések és szereplők felkarolásával, valamint ezen kezdeményezések

hálózatba szervezésével, erősítésével és finanszírozásával kívánjuk elérni.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kerület lakói számára könnyen elérhető legyen a megfizethető, minőségi és hozzáférhető kulturális színtér és szolgáltatási repertoár. Fontos értéknek tartjuk a kerületünkben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségét, ezért bátorítjuk őket a kulturális önkifejezés erősítésére. Kiemelten szem előtt tartjuk a kortárs művészeti irányzatok bevonását és a kerület kulturális térképére helyezését. Pótoljuk a korábbi években elmaradt kerületi alkotók életművének bemutatását, emléküket megőrzését. Gazdaságilag is jól indokolható szervezeti és irányítási struktúrát alakítunk ki a kulturális területen.

TURISZTIKA

A többszintű, és valódi desztináció-menedzsment rendszerét önkormányzati szinten egyelőre nem sikerült kiépíteni annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedekben mindössze erre az egy gazdasági ágra alapozta működését az önkormányzat. A nemzeti turisztikai stratégia, illetve maga a marketingszervezet is, külpiacainkon szinte kizárólag az érdeklődés középpontjában lévő Budapestet, vele együtt a Budai Várat népszerűsíti: „mi” vagyunk tehát a fő „terméke”.

A Budavári Önkormányzat adminisztratív kerülethatárai egybeesnek a Várat felkereső turisztikai fogyasztási minták és mozgások által meghatározható területtel: ennél fogva, önálló egységként értelmezhető és kezelendő. A turizmus gazdasági jelentőségének hangsúlyozását meghaladó szemlélettel lépünk tovább abból a helyzetből, amely jelenleg a Várnegyedet, annak környezeti, gazdasági és társadalmi erőforrásait intenzív módon használja ki: át kell térnünk az üdítő turizmusra, amely nem ökonometria alapú, hanem párbeszéd alapú és fenntartható.

Kreatív arculattal hívjuk fel a figyelmet értékeinkre és azok tiszteletére. Hatékony marketing munkával nem

szükségletet, hanem vágyat ébresztünk, a logikus rendszer mentén való gondolkodás és fejlesztés mellett, az érzelmeknek is teret adunk, még szerethetőbbé téve a Budai Várat és környezetét. A látogatói útvonalak tervezésével a szolgáltatások és az élménytervezés szerepe első helyre kerül. Ehhez tartozik a nyilvános illemhelyek, a hop-on hop-off autóbuzsós és hajós szolgáltatók auditálása és egy nagyon egyszerű, de minőségi ajánló rendszer megalkotása is.

Meghatározzuk, melyek a kitörési pontok a turizmus általában észlelhető káros hatásainak köszönhetően az egyes Várkerület-részekben. A tematikus és örökség-turizmus kreatívipari újra-felértékelésével, funkcionális menedzsment létrehozását tervezzük. Figyelembe vesszük a Budavári Önkormányzat által kitűzött olyan pilléreket, amelyeket valamennyi területen fontosnak tart: az átláthatóságot, az élhetőséget, a fenntarthatóságot, a környezet és klímavédelem szempontjait, a felelős közterülethasználatot, valamint a kulturális örökség megőrzésének szempontjait.

Budapest, 2020. szeptember